

درس دوازدهم؛ «پیام آور رحمت»

بیت آغاز فصل:

«علم دین بام گلشن جان است نردبان عقل و حسّ انسان است» (سنایی)

قلمرو زبانی: گلشن: باغ

علم و نردبان: نهاد/ بام و عقل: مسند

قلمرو ادبی: تشبیه (علم دین به بام/ گلشن جان/ عقل و حس به نردبان)/ تناسب (بام و نردبان)/ واج آرایی (ن)

قلمرو فکری: دانش دین، اوج کمال روح و جان انسان است و عقل و حس مانند نردبانی برای رسیدن به آن می باشد.

این درس، لحن اندرزی (تعلیمی) دارد.

خوانش این درس با آهنگی نرم و ملایم همراه است. گوینده معمولاً انسانی آگاه و داناست و آنچه را که لازم است با سخنانی آموزنده به مخاطب خود یادآور می شود.

بخش مقدمه (ص ۹۲):

قلمرو زبانی: رحمت: مهربانی، لطف/ سعادت: خوشبختی/ سرشار: پر، لبریز/ حکمت: دانش، علم حقایق به اشیا/ طنین: صدا، آوا/ مشتاق: علاقه مند/ آبشخور: سرچشمه

قلمرو ادبی: تناسب (جغرافیا و تاریخ)/ تشبیه (پیام پیامبر به گنجینه)

قلمرو فکری: طنین دلنشین کلام ایشان: معانی و مفاهیم والای سخنان پیامبر

بند نخست (ص ۹۲):

قلمرو زبانی: متعال: بزرگ، بلندمرتبه/ سیما: چهره/ گفته: گفتار، سخن

ابوذر: منادا/ متعال و ظاهر: صفت بیانی/ می نگرد: مضارع اخباری

قلمرو ادبی: تناسب (سیما و دل)

قلمرو فکری: اهمیت داشتن نیت درونی و کردار انسان ها در نزد خداوند

بند دوم (ص ۹۲):

قلمرو زبانی: غنیمت شمردن: قدر دانستن

قلمرو ادبی: تضاد (جوانی و پیری / تندرستی و بیماری / بی‌نیازی و نیازمندی / آسایش و گرفتاری / زندگی و مرگ)

قلمرو فکری: ***

بند سوم (ص ۹۲):

قلمرو زبانی: پیامد: سرانجام، نتیجه، {پی + آمد} / ناگوار: تلخ

پرسیده شود: فعل مجهول / نداری و بمانی: مضارع التزامی / ناگوار: صفت بیانی

قلمرو ادبی: ***

قلمرو فکری: ***

بند چهارم (ص ۹۲):

قلمرو زبانی: گشاده‌روی: خندان / تعالی: بلندمرتبه / خدای: با نشانه ساکن خوانده می‌شود

گشاده‌روی: مسند (گشاده‌روی باش) / گشاده‌روی: مفعول (گشاده‌روی را دوست دارد)

قلمرو ادبی: کنایه (گشاده‌روی: خوش اخلاق)

بند ششم (ص ۹۳):

قلمرو فکری: ***

قلمرو زبانی: مثل: داستان، حکایت / جمله: همه / رنجور: بیمار (رنج + ور)

بهتر: مسند / چون اول: حرف اضافه (مانند) / چون دوم: حرف ربط (اگر)

قلمرو ادبی: تضاد (نیک و بد) / تشبیه (مثل مؤمنان جمله چون یک تن است) / تشخیص (یک اندام را رنجی رسد)

قلمرو فکری: یادآور این شعر سعدی: «چو عضوی به درد آورد روزگار / دگر عضوها را نماند قرار»

بند هفتم (ص ۹۳):

قلمرو زبانی: مبدا: هرگز / مؤمن: گرونده / رهایی: رها شدن

مبدا: قید / شایسته: صفت بیانی / پذیرفته نمی‌شود: فعل مجهول

قلمرو ادبی: تشبیه (تلاش مؤمن در معرض گناه به گنجشک در قفس برای رهایی)

قلمرو فکری: ***

نکته زبانی؛ گروه فعلی ۴

۱- گذشته بعید (دور): بن گذشته فعل + ه + بود + شناسه (ـَم، ی، ـ، یم، ید، ـند)

خوانده بودم، خوانده بودی، خوانده بود، خوانده بودیم، خوانده بودید، خوانده بودند

۲- گذشته التزامی: بن گذشته فعل + ه + باش + شناسه (ـَم، ی، ـد، یم، ید، ـند)

خوانده باشم، خوانده باشی، خوانده باشد، خوانده باشیم، خوانده باشید، خوانده باشند

واژه‌شناسی:

پیشوند «بی» در بیشتر موارد، جدا از کلمه پس از خود نوشته می‌شود: بی نظیر، بی بهره، بی خانمان و ...

مگر در املاي واژه‌های: بیهوده، بیچاره و بینوا

چنان شد ز بیهوده کار جهان که یکبارہ شد نیکویی‌ها نھان «فردوسی»

بیچاره مانده‌ام همه روزی به دام او و اینک فتاده‌ام به غریبی که کام اوست «سعدی»

خرد در گوش هوشم دی همی گفت برو صبری بکن در بینوایی «حافظ»

حکایت؛ سیرت سلمان

قلمرو زبانی: امیر: فرمانده / رعایا: ج رعیت، عموم مردم / حقیر: کوچک و بی‌ارزش / خادم: زیردست، خدمتگزار /

توبره: کیسه / وجه: صورت، دلیل / ازبهر: برای، به‌خاطر / اندیشه: ترس / دفع شدن: برطرف شدن

قلمرو ادبی: کنایه (در قدم وی افتاد: شروع به التماس و عذرخواهی کرد / تعظیم و احترام کرد)

قلمرو فکری: در میان رعایا چنان حقیر می‌نمود: به‌گونه‌ای لباس می‌پوشید که در میان مردم، حقیر به‌نظر بیاید /

وقتی خادمی به وی رسید: روزی یکی از خدمتگزاران با او برخورد کرد / به سه وجه این کار از برای خود کردم نه

ازبهر تو: به سه دلیل این کار را برای خودم انجام دادم نه به‌خاطر تو / از عهده حفظ رعیت بیرون آمده باشم:

مسئولیت خودم را که مراقبت از مردم است به جای آورده باشم.

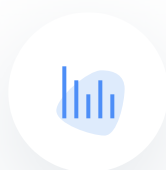
- تاریخ ادبیات

ردیف	شاعر / نویسنده	قرن / سال	اثر / آثار	ویژگی / اهمیت
۱	*	معاصر	پیام پیامبر	مجموعه‌هایی از سخنان پیامبر و برگرفته از منابع معتبر حدیث، به‌کوشش بهاء‌الدین خرمشاهی و مسعود انصاری که در ده فصل تدوین و ترجمه شده است.

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد